

کتاب التوحید

انشارات تک تاج

ملاخا قزوین

www.ketab.ir

سرشناسه :	قزوینی، خلیل بن غازی، ۱۰۰۱-۱۰۸۹ق.، توشیحگر
عنوان قرار دادی :	الکافی، اصول، فارسی - عربی، برگزیده
عنوان و نام پدیدآور :	کتاب التوحید/ ملا خلیل قزوینی.
مشخصات نشر :	تهران: تک تاج، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری :	۵۳۸ ص.؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک :	۹۷۸-۶۰۰-۷۴۶۴-۱۱-۳
وضعیت فهرست نویسی :	فیا
یادداشت :	فارسی - عربی.
یادداشت :	کتاب حاضر شرحی بر بخش هایی از کتاب اصول کافی اثر محمد بن یعقوب کلینی است.
موضوع :	کلینی، محمد بن یعقوب - ۳۲۹ق. الکافی، اصول، شرح
موضوع :	توحید
موضوع :	توحید -- احادیث
موضوع :	احادیث شیعه -- قرن ۴ق.
موضوع :	BP۱۲۲۹/ک۸۲۲۰۴۲۱۳۹۳
ردیف کتابی :	۲۹۷/۲۱۲
ردیف کتابی :	۳۴۸۷۸-۲

☐ کتاب التوحید

☐ ملا خلیل قزوینی

☐ چاپ اول: ۱۳۹۳

☐ قطع و تعداد صفحات: ۵۳۸ صفحه رقعی

☐ شمارگان: ۵۰۰ نسخه

☐ بها: ۲۸۵۰۰ تومان

☐ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۶۴-۱۱-۳

☐ آدرس: خیابان امام خمینی، بین جیحون و کارون، پلاک ۱۸۷، طبقه دوم

انتشارات تک تاج

فهرست

۱۳	کتاب التَّوْحِيد
۱۷	باب اول بابِ حَدُوثِ الْعَالَمِ وَإِثْبَاتِ الْمُخَرِجَاتِ
۶۸	باب دوم بابِ إِطْلَاقِ الْقَوْلِ بِأَنَّهُ تَعَالَى شَيْءٌ
۸۴	باب سوم بابِ أَنَّهُ لَا يُعْرَفُ إِلَّا بِهِ
۸۹	باب چهارم بابِ أَذْنَى الْمَعْرِفَةِ
۹۲	باب پنجم بابِ الْمَغْبُود
۱۰۱	باب ششم بابِ الْكَوْنِ وَالْمَكَانِ
۱۲۴	باب هفتم بابِ النِّسْبَةِ

باب هشتم بابُ التَّهْيِ عَنِ الْكَلَامِ فِي الْكَيْفِيَّةِ	۱۳۳
باب نهم بابُ فِي إِبْطَالِ الرُّوْيَةِ	۱۴۵
باب دهم بابُ التَّهْيِ عَنِ الصِّفَةِ بِغَيْرِ مَا وَصَفَ بِهِ نَفْسَهُ جَلَّ وَتَعَالَى	۱۷۳
باب یازدهم بابُ التَّهْيِ عَنِ الْجِسْمِ وَالصُّوْرَةِ	۱۸۸
باب دوازدهم بابُ صِفَاتِ الذَّاتِ	۲۰۱
باب یزدهم بابُ آخَرُ وَهُوَ مِنَ الْبَابِ الْأَوَّلِ	۲۱۰
باب چهاردهم بابُ الْإِزَادَةِ أَنَّهَا مِنْ صِفَاتِ الْفِعْلِ وَسَائِرِ صِفَاتِ الْفِعْلِ	۲۱۵
باب پانزدهم بابُ حُدُودِ الْأَسْمَاءِ	۲۲۹
باب شانزدهم بابُ مَعَانِي الْأَسْمَاءِ وَاسْتِقَاقِهَا	۲۴۷
باب هفدهم بابُ آخَرُ وَهُوَ مِنْ صِفَاتِ الْأَوَّلِ إِلَّا أَنَّ فِيهِ زِيَادَةً وَهُوَ الْفَرْقُ مَا بَيْنَ الْمَعَانِي الَّتِي تَحْتَ أَسْمَاءِ اللَّهِ وَ أَسْمَاءِ الْمَخْلُوقِينَ	۲۷۱
باب هجدهم بابُ تَأْوِيلِ الصَّمَدِ	۳۰۱
باب نوزدهم بابُ الْحَرَكَةِ وَالْإِنْتِقَالِ	۳۰۶
باب بیستم بابُ الْعَرْشِ وَالْكُرْسِيِّ	۳۲۳
باب بیست و یکم بابُ الرُّوحِ	۳۴۴
باب بیست و دوم بابُ جَوَامِعِ التَّوْحِيدِ	۳۴۷
باب بیست و سوم بابُ التَّوَادُّرِ	۴۰۴
باب بیست و چهارم بابُ الْبَدَءِ	۴۲۰

باب بیست و پنجم بَابُ فِي أَنَّهُ لَا يَكُونُ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ إِلَّا بِسَبْعَةٍ	۴۴۱
باب بیست و ششم بَابُ الْمَشِيئَةِ وَالْإِزَادَةِ	۴۴۵
باب بیست و هفتم بَابُ الْإِتِّلَاءِ وَالْإِخْتِبَارِ	۴۵۷
باب بیست و هشتم بَابُ السَّعَادَةِ وَالشَّقَاءِ	۴۵۹
باب بیست و نهم بَابُ الْخَيْرِ وَالشَّرِّ	۴۶۵
باب سی و یکم بَابُ الْجَنَّةِ وَالْقُدْرِ وَالْأَمْرِ بَيْنَ الْأَمْرَيْنِ	۴۶۹
باب سی و یکم بَابُ الْإِسْطِطَارَةِ	۴۹۲
باب سی و دوم بَابُ الْبَيَانِ وَالْتَعْرِيفِ لِرُؤُومِ الْحُجَّةِ	۵۰۳
باب سی و سوم	۵۱۰
باب سی و چهارم بَابُ حُجَجِ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ	۵۱۱
باب سی و پنجم بَابُ الْهِدَايَةِ أَنَّهَا مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ	۵۱۶

www.ketab.ir

مقدمه

مشهورترین شیعه فقیه و محدث نامی شیعه در نیمه اول سده چهارم هجری، ثقة الاسلام محمد بن حسن اسحاق کلینی رازی معروف به ((کلینی)) یا ((شیخ کلینی)) است. کلینی اصلاً ایرانی و از بستانیان ((کلین)) برون حسین واقع در ۳۸ کیلومتری شهرری و ناحیه جنوب غربی جاده قم به تهران است. به همین جهت او را به لقب ((رازی)) منسوب به ((ری)) می‌خوانند. کلینی در عصر امام حسن عسکری (ع) متولد گشت، و با چهار سفیر و نماینده خاص حضرت امامان (ع) غائب از انظار، که در طول غیبت کوتاه آن حضرت رابط بین شیعیان و امام زمان بودند، هم‌صبر بود. و به طور آشکار به ترویج مذهب حق و نشر معارف و فضائل اهل بیت عصمت و جلال گماشت. عموم طبقات او را به راستی گفتار و درستی کردار و احاطه کامل بر احادیث و اخبار می‌ستودند. به طوری که نوشته اند شیعه و سنی در اخذ فتوی به وی مراجعه می‌کردند و در این خصوص مورد وثوق و اعتماد هر دو فرقه بود. به همین جهت ملقب به ((ثقة الاسلام)) گشت، و او نخستین دانشمند اسلامی است که به این لقب خوانده شده و حقا که شایسته این لقب بزرگوار هم بود. ملا خلیل قزوینی فقیه و محدث مشهور در شرح فارسی اصول کافی می نویسد: «او است و دشمن اعتراف به فضلش کرده اند»

از معروف ترین تالیفات کلینی کتاب با عظمت و گرانبقدر و نفیس او ((کافی)) است که نه تنها بزرگترین کار او میباشد بلکه در جامعه اسلامی کتاب معتبری چون کافی در حدیث تالیف نشده است. کافی مشتمل بر سی کتاب است، نخستین آنها کتاب عقل است.

خدا و توفیق الهی برادران دینی و علاقمندان شعائر اسلامی، بار دیگر به علم و علما بگروند، و آنچه باعث شکوه بوده تدارک شود.

آنگاه بعد از چند سطر می نویسد: «بحمدالله خداوند میسر گردانید تا کتابی را که خواسته دی تالیف گردد. امیدوارم چنان باشد که میخواستی. ما در این باره کوتاهی نکرده ایم. زیرا ما میبایست که تبلیغ دین و راهنمایی برادران دینی و همکیشان امری واجب است، از این رو چیزی نسر و گذار ننموده و امیدواریم با کسانی که در این زمان یا زمانهای آینده تا پایان روزگار از این کتاب استفاده و اقتباس میکنند و بر اساس آن عمل مینمایند، در ثواب سهیم و شریک باشیم.»

ثقة الاسلامین: محدث عظیم الشان پیشین شیعه، پس از آن همه رنج و کوشش و تالیف و تصنیف و روایت و کتب خرد پسند اهل بیت عصمت و طهارت سرانجام در سال ۳۲۸ یا ۳۲۹ که تصنیف با بیضاغیبت کبرای امام زمان (ع) بود در همان شهر بغداد چشم از جهان فانی بست. آرامگاهش از آثار در ناحیه شرقی نهر دجله کنار جسر (پل) قدیم بغداد معروف و زیارتگاه مسلمانان میباشد.

کتاب العقل ترجمه به قلم فقیه و محدث شیعه ملا خلیل قزوینی است.

خلیل بن غازی قزوینی، مکتبی به ابو حامد معروف به «ملا خلیلا» و «خلیلای قزوینی» و «ملا خلیل قزوینی» و ملقب به «برهان النساء» است. نقش مهر او را «الْعِلْمُ خَلِيلُ الْمُؤْمِنِ» گزارش کرده ان. ملا خلیل قزوینی در شهر تبریز در نیمه رمضان سال ۱۰۰۱ ق، چشم به جهان گشود. او در همان شهر، در سال ۱۰۸۹ ق، در سن ۸۸ سالگی دار فانی را وداع گفت.

صافی یکی از آثار مهم ملا خلیل است که به نوشته خودش، بیش از سی سال از عمرش را صرف آن نموده است. صافی اولین شرحی است بر کافی که به زبان فارسی تالیف یافته و تاکنون شرح دیگری بر کافی به زبان فارسی شناسایی نشده است. ویژگی دیگری که این شرح را ممتاز ساخته آن است که ملا خلیل به شرح اصول یا روضه کافی اکتفا نکرده، بلکه تمام سه بخش کافی (اصول، فروع و روضه) را شرح نموده است و همین امر سبب شده که تالیف صافی بیش از بیست سال طول کشیده است. و انگهی دقت مؤلف در ترجمه الفاظ روایات و وسواس

او در عدم زیاده یا نقیصه در آن، قابل تأمل است. ملا خلیل در او ان سنتش، نزد بهاء الدین محمد عاملی معروف به شیخ بهایی (م ۱۰۳۰ ق) و میر محمد باقر استرآبادی معروف به میر داماد (م ۱۰۴۱ ق)، تحصیل علم نموده است. و مصنف، در همین شرح حاضر، در شرح حدیث «جنود عقل» مطلبی را از مرحوم شیخ بهایی با تعبیر «استادی شیخ بهاء الدین محمد رحمه الله تعالی» نقل نموده است. پس از آن نزد مولی حاج محمود رنانی، زانوی ادب به زمین زده مشغول فراگیری علم شده است. پس از آن در مشهد مقدس نزد مولی حاجی حسین یزدی، حاشیه قدیم ملا جلال دوانی را بر شرح تجرید قوشچی (موسوم به شرح جدید) قرائت نموده است. در این زمان با خلیفه سلطان (م ۱۰۶۴ ق) همدرس بود. یکی دیگر از اساتید ملا خلیل، امیر ابراهیم قاضی مشهدی است. قزوینی در ایام اقامتش در مکه حواشی قائنی بر کتاب الکافی کلینی را جمع آوری و تدوین نموده است.